

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет

Кафедра адміністративного права
та судочинства

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Фінансове право»

на тему: «Аудиторська діяльність в Україні: правові основи»

Студентка групи ПР-31

Заставна Вікторія Володимирівна

Керівник: д. філ. з права, доц. Іванюк В. Д.

Національна шкала _____

Кількість балів : _____ Оцінка : ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	6
1.1. Поняття та сутність аудиторської діяльності.	6
1.2. Види аудиту та їх характеристика.	7
1.3. Роль аудиту в забезпеченні фінансової прозорості та економічної безпеки держави.	9
Висновки до розділу 1.....	11
РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	13
2.1. Нормативно-правова основа аудиторської діяльності.....	14
2.2. Загальна характеристика суб'єктів аудиторської діяльності.....	15
2.3. Контроль і нагляд за аудиторською діяльністю в Україні.....	17
Висновки до розділу 2.....	18
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	20
3.1. Основні проблеми правового регулювання аудиторської діяльності.....	20
3.2. Вплив міжнародних стандартів аудиту на регулювання аудиторської діяльності в Україні.	21
3.3. Шляхи вдосконалення законодавства у сфері аудиту в Україні.....	23
Висновки до розділу 3.....	25
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах розвитку економіки України та зростання вимог до прозорості фінансової звітності значно зростає роль аудиторської діяльності як інструменту забезпечення законності, ефективності та доброчесності в сфері фінансів. Аудит виступає запорукою довіри між суб'єктами господарювання, державою, інвесторами та суспільством. З урахуванням процесів євроінтеграції та гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами, питання вдосконалення нормативно-правового регулювання аудиторської діяльності набуває особливої актуальності. Водночас в Україні зберігаються суттєві виклики — фрагментарність законодавчої бази, недостатня ефективність інституційного нагляду, проблеми незалежності аудиторів і професійної підготовки. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження аудиту як правового інституту, що функціонує на перетині публічного інтересу та приватного бізнесу.

Науково-практичне значення дослідження. Результати курсового дослідження мають як теоретичне, так і прикладне значення. З наукової точки зору робота поглиблює розуміння сутності аудиту як елементу фінансового контролю, визначає його роль у системі правовідносин між суб'єктами господарювання, державою та суспільством. Практичне значення полягає в обґрунтуванні напрямів вдосконалення чинного законодавства, впровадження міжнародних стандартів аудиту, підвищення ефективності контролюючих органів та покращення механізмів професійної сертифікації аудиторів. Запропоновані у роботі висновки та рекомендації можуть бути використані в подальших наукових дослідженнях, нормотворчій діяльності, а також в освітньому процесі під час викладання фінансового та адміністративного права.

Метою дослідження є комплексний аналіз правових основ аудиторської діяльності в Україні, виявлення проблем її нормативного регулювання та

окреслення перспектив реформування системи аудиту з урахуванням міжнародного досвіду та сучасних викликів.

Для реалізації мети у курсовій роботі поставлено наступні **завдання**:

- дослідити поняття, сутність і основні функції аудиторської діяльності.
- класифікувати основні види аудиту та охарактеризувати їх правову природу.
- проаналізувати нормативно-правову базу, що регулює аудиторську діяльність в Україні.
- визначити коло суб'єктів аудиту та охарактеризувати їх правовий статус.
- вивчити систему контролю й нагляду за аудиторською діяльністю.
- виявити основні проблеми правового регулювання аудиту та надати пропозиції щодо їх вирішення.
- дослідити вплив міжнародних стандартів аудиту на українське законодавство.
- обґрунтувати напрями вдосконалення нормативної бази аудиторської діяльності в умовах цифровізації.

Ступінь наукового дослідження теми у вітчизняній літературі.

Проблематика аудиторської діяльності є предметом пильної уваги як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі. В Україні особливо вагомими є напрацювання Л.Л. Кінащук, яка вивчає організаційно-правові засади аудиту в системі фінансового контролю, а також Н.О. Литвиненко, яка акцентує увагу на термінологічній невизначеності аудиторських понять у законодавстві. Теоретико-прикладні аспекти державного аудиту досліджували О.О. Дорошенко та А.С. Циб, зосереджуючись на аудиті бюджетних програм і повноваженнях Державної аудиторської служби. Питання аудиторської оцінки ризиків розкриває М.В. Зубаха, тоді як Н.М. та Р.О. Савченки аналізують актуальні тенденції розвитку аудиторської галузі в умовах реформ.

Окрему увагу в дослідженнях приділено аудиту в контексті корпоративного управління (В.С. Брайко), державного аудиту в сфері державної служби (О. Граніт), виробничої діяльності (Г.І. Кизилов і Н.В. Спіцина), аудиту безперервності діяльності підприємств (Р.О. Костирко) та облікової політики підприємств (Д.О. Гуменюк, Н.М. Яценко). Сукупність цих джерел свідчить про широку наукову та правову базу теми, водночас вказуючи на актуальність її подальшого глибокого дослідження.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі здійснення аудиторської діяльності в Україні.

Предметом дослідження є нормативно-правові акти, механізми регулювання, інституції та стандарти, які визначають правовий режим аудиторської діяльності, а також проблеми і перспективи її розвитку в умовах трансформації фінансового ринку.

Для досягнення поставленої мети у роботі використано **комплекс методів**, зокрема, це: метод логіко-юридичного аналізу формально-юридичний метод; порівняльно-правовий метод, системно-структурний метод.

Структура курсової роботи. Курсова робота складається з вступу, трьох розділів, які об'єднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (29 найменувань на 4 сторінках). Загальний обсяг роботи становить 33 сторінки, з яких основний текст - 27 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття та сутність аудиторської діяльності

Аудиторська діяльність є важливим елементом фінансово-економічних відносин у сучасному суспільстві та має особливе значення в умовах розбудови ринкової економіки України. В юридичній та економічній науці аудит визначається як незалежна перевірка фінансової звітності суб'єктів господарювання з метою надання впевненості щодо її достовірності й відповідності встановленим вимогам законодавства та стандартам бухгалтерського обліку [13].

На законодавчому рівні в Україні поняття аудиторської діяльності визначено у Законі України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Згідно з цим Законом, «аудиторська діяльність – це діяльність з надання аудиторських послуг, що включає аудит, огляд фінансової звітності, завдання з надання впевненості, інші аудиторські послуги відповідно до міжнародних стандартів аудиту та етики» [18].

Як зазначає Н.О. Литвиненко, «аудит слід розглядати як систему заходів, що спрямовані не лише на перевірку фінансових показників, але й на встановлення надійності та ефективності функціонування системи управління суб'єктів господарювання. При цьому характерними ознаками аудиту є незалежність аудитора, його об'єктивність, професійна компетентність та конфіденційність отриманої інформації. Саме ці принципи дозволяють забезпечити довіру до фінансових звітів підприємств і організацій, що, своєю чергою, позитивно впливає на економічну стабільність та привабливість країни для інвесторів» [13].

Аудиторська діяльність також розглядається як невід'ємна складова корпоративного управління. Як зазначає В. Брайко, вона сприяє «своєчасному виявленню фінансових ризиків та допомагає керівництву компаній ухвалювати рішення, які зменшують ймовірність негативних наслідків у фінансовій сфері» [2].

За сучасних умов господарювання аудитори відіграють ключову роль у забезпеченні прозорості та підзвітності, адже їхній висновок стає вагомим аргументом для акціонерів, кредиторів та державних органів.

Окрім зовнішнього аудиту, який проводиться незалежними суб'єктами аудиторської діяльності, в Україні функціонує внутрішній аудит. Л. Кінащук затверджує, що його завданням є «оцінка та вдосконалення ефективності внутрішнього контролю, управління ризиками й корпоративного управління всередині підприємства» [11]. Внутрішній аудит покликаний забезпечити своєчасне виявлення та коригування недоліків і помилок у діяльності організації, що зменшує ризики фінансових втрат і збільшує економічну стійкість підприємства.

Таким чином, аудиторська діяльність виступає важливим інститутом у системі фінансово-економічного контролю, що забезпечує прозорість фінансової звітності та створює умови для ефективного функціонування господарської діяльності суб'єктів економічних відносин. Саме тому розвиток аудиторської діяльності є одним з пріоритетних завдань економічної політики держави та важливим напрямком удосконалення національної правової системи у сфері фінансів.

1.2. Види аудиту та їх характеристика

Аудиторська діяльність в Україні охоплює декілька видів аудиту, кожен з яких характеризується особливими цілями, завданнями, методами проведення та правовим регулюванням. В економіко-правовій науці розрізняють декілька основних класифікацій аудиту, залежно від суб'єкта проведення, мети аудиторських процедур, а також специфіки застосування результатів аудиторських перевірок.

Залежно від суб'єкта проведення аудиту виокремлюють зовнішній та внутрішній аудит. Зовнішній аудит проводять незалежні аудиторські компанії або аудитори, що не перебувають у трудових чи інших залежних відносинах з

підприємством, яке перевіряється. Головною метою зовнішнього аудиту, як вказує Л. Кінашук, «підтвердження достовірності фінансової звітності підприємств та її відповідності міжнародним стандартам аудиту й фінансової звітності. Перевагами такого аудиту є неупередженість, високий рівень довіри з боку інвесторів і кредиторів та об'єктивність результатів» [11].

Натомість внутрішній аудит здійснюють спеціально створені служби всередині підприємства, діяльність яких регулюється внутрішніми нормативними актами. Мета внутрішнього аудиту полягає в оцінці ефективності систем управління ризиками, контролю та корпоративного управління підприємством. Як зазначає Л. Кінашук, «внутрішній аудит є інструментом постійного моніторингу та коригування діяльності підприємства зсередини, що дозволяє своєчасно виявляти ризики та попереджати їхні негативні наслідки. Таким чином, внутрішній аудит забезпечує постійне вдосконалення управлінської діяльності підприємства» [11].

Залежно від мети та сфери застосування виокремлюють також фінансовий аудит, аудит відповідності (комплаєнс-аудит) та аудит ефективності. Фінансовий аудит – це найбільш поширений вид аудиту, спрямований на оцінку достовірності й повноти фінансової звітності підприємств. За І. Сисоєвою, цей вид аудиту базується на «перевірці фінансових документів та звітності щодо їх відповідності встановленим нормам та правилам ведення бухгалтерського обліку» [26]. Висновок фінансового аудиту є важливою підставою для ухвалення інвестиційних рішень та підтвердження платоспроможності підприємства.

Аудит відповідності (комплаєнс-аудит) має на меті перевірку діяльності суб'єкта господарювання на відповідність чинному законодавству, регламентам, внутрішнім правилам і процедурам. За Л. Городянською, аудит спрямований передусім на «виявлення порушень, зокрема у сфері фінансових операцій, контрактних відносин та оподаткування, що дозволяє уникнути юридичних ризиків і штрафних санкцій з боку контролюючих органів» [3].

Окремим видом аудиту є аудит ефективності, який передбачає оцінку результативності використання бюджетних коштів, державних ресурсів або інших активів з точки зору економічності, продуктивності та ефективності управлінських рішень. Як зазначають дослідники О.О. Дорошенко та А.С. Циб, «цей аудит є надзвичайно актуальним у сфері публічного управління, адже дозволяє контролювати ефективність виконання бюджетних програм та цільове використання бюджетних коштів» [8].

За специфікою діяльності можна виділити ще й екологічний аудит та аудит безперервності діяльності. Екологічний аудит проводиться з метою оцінки впливу підприємства на навколишнє середовище, виявлення екологічних ризиків та їх усунення відповідно до вимог природоохоронного законодавства. Цей аудит сприяє не тільки підвищенню екологічної безпеки, але й як вказують у ЗУ «Про екологічний аудит», «створює позитивний імідж підприємства, демонструючи його соціальну відповідальність» [19].

Аудит безперервності діяльності підприємства є актуальним видом аудиту в умовах економічних криз або фінансової нестабільності. Він передбачає аналіз здатності суб'єкта господарювання продовжувати свою діяльність у найближчій перспективі. Р. Костирко зазначає, що «аудитори досліджують ризики банкрутства, неплатоспроможності, фінансові показники та надають рекомендації щодо стабілізації та поліпшення фінансового стану підприємства» [12].

1.3. Роль аудиту в забезпеченні фінансової прозорості та економічної безпеки держави

Аудиторська діяльність відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової прозорості, підзвітності та економічної безпеки держави. В умовах сучасної ринкової економіки прозорість фінансової інформації виступає фундаментальною умовою для стабільного розвитку економіки та залучення інвестицій. За Л. Кінашук, «аудит дозволяє отримати достовірну та об'єктивну інформацію щодо

реального фінансового стану підприємств, установ і організацій, яка, своєю чергою, є основою для ухвалення ефективних управлінських рішень на різних рівнях державного управління та господарювання» [11].

Особливо важливим аспектом є роль аудиту в системі державного фінансового контролю. За словами Т.Р. Пазевич та Г.О. Петренко, «державний фінансовий аудит сприяє забезпеченню законності, прозорості та ефективності використання бюджетних коштів, державного та комунального майна, а також посилює відповідальність керівників органів влади та підприємств за результати їхньої діяльності» [16, с. 174]. Це свідчить про вагомую роль аудиту не лише у фінансовій, але й у правовій сфері, де він виступає гарантом законності та ефективності використання публічних фінансових ресурсів.

Важливо зазначити, що аудит активно впливає на забезпечення економічної безпеки держави через виявлення та своєчасне попередження фінансових ризиків. Дослідниця М.В. Зубаха підкреслює, що «аудиторська оцінка управління ризиками на підприємствах суспільного інтересу дозволяє виявити потенційні загрози фінансовій стабільності та розробити ефективні механізми для їх попередження» [9]. Таким чином, аудиторська діяльність виступає важливим інструментом у формуванні стабільної економічної системи та посиленні довіри з боку інвесторів і громадськості.

Окрім цього, аудит безпосередньо пов'язаний із корпоративним управлінням та сприяє запобіганню економічних злочинів, шахрайства і зловживань. Як зазначає В.С. Брайко, аудиторська діяльність у корпоративному управлінні спрямована на «ідентифікацію ризиків шахрайства, що забезпечує стабільність функціонування підприємств, захищає інтереси акціонерів, інвесторів та держави в цілому» [2]. У цьому контексті аудит стає ефективним інструментом забезпечення економічної безпеки та сприяє мінімізації негативних наслідків фінансових порушень.

Варто також наголосити, що держава приділяє значну увагу розвитку аудиторської діяльності як складовій загальнонаціональної політики фінансового

контролю. В Україні активно функціонує державна аудиторська служба, завданням якої є контроль за цільовим і ефективним використанням державних фінансових ресурсів. О.О. Дорошенко та А.С. Циб наголошують, що державний аудит «забезпечує економічне використання бюджетних коштів, запобігання їх нецільовому використанню та сприяє досягненню стратегічних цілей бюджетних програм» [8]. Таким чином, ефективна організація аудиторської діяльності на державному рівні стає передумовою для забезпечення економічної безпеки та прозорості державних фінансів.

Отже, аудиторська діяльність є одним із ключових механізмів фінансового контролю та забезпечення економічної безпеки держави. Шляхом об'єктивного та незалежного оцінювання фінансової звітності підприємств і установ аудит формує прозоре й передбачуване фінансове середовище, що сприяє економічному розвитку та зменшує ризики економічних зловживань і фінансових злочинів. Саме тому розвиток аудиторської діяльності є важливим напрямом економічної політики України, яка спрямована на посилення прозорості та економічної безпеки країни.

Висновки до розділу 1

Аудиторська діяльність є багатогранним явищем, яке поєднує в собі економічні, правові та організаційні аспекти. За своєю сутністю аудит представляє систему заходів з незалежного оцінювання фінансової звітності та інших аспектів діяльності підприємств, установ та організацій з метою підтвердження її достовірності, прозорості та відповідності чинному законодавству. Особливу увагу необхідно звертати на такі принципові характеристики аудиту, як незалежність, об'єктивність, професіоналізм, конфіденційність та відповідальність аудитора перед суспільством і державою. Саме завдяки цим ознакам аудит стає ефективним інструментом контролю за використанням фінансових ресурсів, дозволяючи виявляти фінансові ризики та забезпечувати високий рівень прозорості економічних процесів.

Різноманіття видів аудиту зумовлене специфікою завдань, які постають перед суб'єктами економічної діяльності. Зовнішній аудит займає провідну роль у підтвердженні достовірності фінансової інформації для зовнішніх користувачів, таких як інвестори, кредитори та державні контролюючі органи. Він забезпечує прозорість і підзвітність підприємств, формує довіру до їх фінансових результатів, що є важливим елементом ринкової економіки. Водночас внутрішній аудит дозволяє підприємствам вдосконалювати власну систему управління, контролювати ефективність внутрішніх процесів і вчасно виявляти ризики, які можуть негативно вплинути на фінансову стійкість підприємства.

Роль аудиту у забезпеченні фінансової прозорості та економічної безпеки держави важко переоцінити. Він виступає потужним механізмом, що сприяє виявленню потенційних економічних загроз, фінансових махінацій, шахрайства, корупційних проявів та інших порушень у фінансовій сфері. Як зазначають сучасні науковці, ефективний аудит дозволяє не лише оперативно виявити фінансові порушення, але й створити превентивний механізм їх попередження. Це, у свою чергу, зміцнює економічну стабільність держави, підвищує довіру суспільства до фінансової системи і сприяє формуванню сприятливого інвестиційного клімату.

Тому, комплексний розвиток аудиторської діяльності та вдосконалення її правового забезпечення виступають важливими завданнями державної політики у сфері економічної безпеки. Посилення ролі аудиту у системі фінансового контролю дозволяє значно підвищити прозорість економічних процесів, зменшити ризики фінансових зловживань і забезпечити економічну стабільність та безпеку країни. Це створює сприятливі умови для сталого економічного розвитку України та інтеграції її економічних інститутів у міжнародну систему фінансового контролю та аудиту.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

2.1. Нормативно-правова основа аудиторської діяльності

Належне правове регулювання аудиторської діяльності є фундаментом для її ефективного функціонування та розвитку. В Україні сформовано досить розгалужену нормативно-правову базу аудиту, яка поєднує в собі законодавчі акти, постанови Кабінету Міністрів України, накази профільних міністерств і міжнародні стандарти. Ця система нормативних актів визначає основні засади організації та проведення аудиту, вимоги до аудиторів та аудиторських компаній, порядок контролю за їх діяльністю, а також відповідальність за порушення встановлених вимог.

Центральне місце у правовому забезпеченні аудиту займає Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Відповідно до цього Закону, «аудиторська діяльність — діяльність з надання аудиторських послуг, що включає аудит, огляд фінансової звітності, завдання з надання впевненості, інші аудиторські послуги відповідно до міжнародних стандартів аудиту та етики» [18]. Закон чітко окреслює коло осіб, що мають право займатися аудиторською діяльністю, встановлює вимоги до їх професійної кваліфікації, незалежності та відповідальності, а також визначає процедуру реєстрації та сертифікації аудиторів.

Важливою складовою нормативно-правової бази є Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання забезпечення діяльності державної установи “Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю” у 2022 році». Цей документ визначає завдання та повноваження Органу суспільного нагляду, що є ключовим інститутом контролю у сфері аудиту. Зокрема, зазначається, що цей орган «забезпечує здійснення суспільного нагляду за аудиторською діяльністю суб’єктів аудиторської діяльності, які проводять обов’язковий аудит фінансової

звітності» [7]. Це дозволяє державі контролювати якість аудиторських послуг, забезпечувати прозорість та незалежність процесу аудиторських перевірок.

Окрім того, важливу роль відіграє Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами». Згідно з цією Постановою, «інспектування полягає у документальній та фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань фінансово-господарської діяльності підконтрольної установи з метою виявлення порушень законодавства» [23]. Таким чином, нормативно-правова база передбачає чіткі правила для державного фінансового контролю, який здійснюється через державний аудит, забезпечуючи ефективність, прозорість та відповідальність у сфері державних фінансів.

Особливу увагу в правовому регулюванні аудиту приділено також спеціалізованим видам аудиту, зокрема екологічному аудиту. Так, Закон України «Про екологічний аудит» визначає його як «документально оформлений системний незалежний процес оцінки об'єкта екологічного аудиту, що включає збір та об'єктивну оцінку доказів для встановлення відповідності визначеним критеріям такого аудиту» [18]. Цей закон забезпечує правові основи для здійснення аудиту з метою виявлення екологічних ризиків і проблем, а також визначає порядок проведення та використання результатів екологічного аудиту.

Тому, нормативно-правове забезпечення аудиторської діяльності в Україні характеризується комплексним підходом, який охоплює різні аспекти аудиторських процедур і враховує специфіку різних сфер економіки. Ця розгалужена система нормативних актів спрямована на створення умов для прозорості, об'єктивності та ефективності діяльності аудиторів.

2.2. Загальна характеристика суб'єктів аудиторської діяльності

Ефективність аудиторської діяльності значною мірою залежить від професійної компетенції та належного правового статусу її суб'єктів.

Законодавство України чітко визначає коло осіб, які мають право займатися аудиторською діяльністю, та висуває конкретні вимоги до їх кваліфікації та незалежності. Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», суб'єктами аудиторської діяльності є аудиторські фірми та аудитори, які зареєстровані в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності. Аудитором може бути «фізична особа, яка підтвердила кваліфікаційну придатність, набула практичного досвіду та інформація про яку внесена до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності» [18].

Закон встановлює досить суворі вимоги до професійних якостей аудиторів. Серед ключових критеріїв виділяють професійну компетентність, незалежність, об'єктивність, чесність та конфіденційність. Також Закон передбачає, що «аудитор повинен регулярно проходити навчання для підтримання належного рівня кваліфікації та бути членом професійної аудиторської організації» [18]. Це дозволяє забезпечити належний рівень довіри до результатів аудиторських перевірок, які є критично важливими для інвесторів, кредиторів, державних органів і суспільства в цілому.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 17 березня 2023 року № 238, незалежний суб'єкт аудиторської діяльності, що проводить аудит фінансової звітності Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, повинен відповідати чітко визначеним вимогам. Зокрема, він повинен мати «наявність діючого договору страхування професійної відповідальності перед третіми особами; відсутність конфлікту інтересів між суб'єктом аудиторської діяльності та Органом суспільного нагляду за аудиторською діяльністю» [20].

Особливістю суб'єктів аудиторської діяльності є також їх статус як незалежних суб'єктів господарювання. В Україні аудиторські фірми можуть створюватися у формі юридичних осіб різних організаційно-правових форм, але їх основною метою має бути саме здійснення аудиторської діяльності. Важливим аспектом їх роботи є те, що «аудитори не можуть здійснювати іншу діяльність, яка

могла б створювати конфлікт інтересів чи загрожувати їх незалежності, як зазначається у Законі» [18].

Окрему увагу слід приділити статусу внутрішніх аудиторів, які працюють у складі підприємств або установ. Загальновідомо, що внутрішній аудит банків спрямований на перевірку та оцінку діяльності банків в інтересах акціонерів, керівництва банку та здійснюється внутрішніми аудиторами банку. Внутрішні аудитори, хоч і не є повністю незалежними суб'єктами, тим не менш виконують важливу функцію, спрямовану на внутрішній контроль та підвищення ефективності корпоративного управління.

Так, правовий статус суб'єктів аудиторської діяльності характеризується чітко встановленими законодавчими вимогами щодо кваліфікації, професійної підготовки та незалежності. Вимоги законодавства дозволяють забезпечити високий рівень професійності та довіри до аудиторської діяльності в Україні, що є передумовою для ефективного виконання аудиторами своїх функцій та гарантування фінансової прозорості економіки країни.

2.3. Контроль і нагляд за аудиторською діяльністю в Україні

Належний контроль і нагляд за аудиторською діяльністю є необхідними умовами забезпечення її ефективності, незалежності та прозорості. В Україні функціонує багаторівнева система контролю, яка включає державний нагляд, громадський контроль та професійний самоконтроль суб'єктів аудиторської діяльності. Основним органом, який забезпечує державний нагляд, є Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Як зазначено в Постанові Кабінету Міністрів України №464, «Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю здійснює суспільний нагляд за діяльністю суб'єктів аудиторської діяльності, які проводять обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес» [7].

Важливою функцією цього Органу є здійснення моніторингу якості аудиторських послуг. Це досягається через регулярні перевірки відповідності суб'єктів аудиторської діяльності вимогам законодавства та міжнародних стандартів аудиту й етики. Вимоги до таких перевірок чітко встановлені законодавством, зокрема й Постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2023 №238, відповідно до якої «аудитори, що проводять перевірки фінансової звітності Органу суспільного нагляду, повинні відповідати жорстким критеріям, зокрема мати чинний договір страхування професійної відповідальності перед третіми особами та гарантувати відсутність конфлікту інтересів» [20].

Державна аудиторська служба України також відіграє важливу роль у системі державного контролю. Як зазначають О.О. Дорошенко та А.С. Циб, цей державний орган «забезпечує економічне використання бюджетних коштів, запобігання їх нецільовому використанню та сприяє досягненню стратегічних цілей бюджетних програм». Діяльність цієї служби зосереджена на інспектуванні фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, що здійснюється у формі документальних та фактичних перевірок, з метою виявлення фінансових порушень та зловживань [8].

Окрім державного контролю, значну роль відіграє внутрішній контроль, який реалізується шляхом проведення внутрішнього аудиту. Відповідно до визначення Національного банку України, внутрішній аудит банків — це незалежна діяльність в банку щодо перевірки та оцінки його діяльності в інтересах акціонерів та керівництва банку, що здійснюється внутрішніми аудиторами банку. Завдяки внутрішньому аудиту підприємства можуть своєчасно виявляти ризики та запобігати фінансовим порушенням, що сприяє підтриманню економічної стабільності на рівні окремих суб'єктів господарювання.

Окрім вищезгаданих форм контролю, важливе місце займає професійний самоконтроль, який реалізується через діяльність професійних аудиторських організацій. Як зазначає Л.Л. Кінащук, «саморегулювання у сфері аудиту є

важливим інструментом для підтримки високих стандартів професійної етики та якості аудиторських послуг. Такі професійні аудиторські організації проводять незалежні оцінки якості роботи своїх членів, а також забезпечують їх постійне навчання та підвищення кваліфікації, що сприяє зростанню довіри до аудиторської професії в цілому» [11, с. 152].

Таким чином, контроль і нагляд за аудиторською діяльністю в Україні є складною та багаторівневою системою, яка включає державні органи, професійні аудиторські спільноти, а також механізми внутрішнього контролю на рівні окремих підприємств. Саме комплексність і чітке законодавче регулювання цієї системи дозволяють забезпечити належний рівень якості аудиторських послуг та формувати довіру до аудиту як важливого елемента економічної безпеки й фінансової прозорості держави.

Висновки до розділу 2

Правове регулювання аудиторської діяльності в Україні формується на основі чітко структурованої і багаторівневої системи нормативно-правових актів, які визначають основні принципи, умови здійснення аудиту, вимоги до суб'єктів аудиторської діяльності, а також механізми контролю та нагляду. Центральну роль у цій системі відіграє Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», що встановлює загальні правові рамки для проведення аудиту, а також регулює діяльність аудиторів та аудиторських компаній, визначаючи чіткі критерії їх професійної придатності та незалежності.

Важливою рисою українського аудиторського законодавства є те, що воно враховує міжнародні стандарти аудиту та професійної етики, тим самим сприяючи інтеграції вітчизняної системи аудиту до глобальних стандартів і практик. Водночас законодавець приділяє значну увагу питанням забезпечення прозорості та неупередженості аудиторів. Це відображено у законодавчих актах та постановах Кабінету Міністрів, які містять конкретні вимоги щодо уникнення конфлікту

інтересів, страхування професійної відповідальності та регулярного підвищення кваліфікації аудиторів, що суттєво посилює довіру суспільства.

Характеристика суб'єктів аудиторської діяльності свідчить про те, що законодавець визначає чіткий перелік критеріїв, яким повинні відповідати аудитори та аудиторські компанії. Це стосується як професійної кваліфікації, так і вимог до незалежності, ділової репутації та відповідальності. Внутрішні аудитори також отримують чітке визначення свого правового статусу, що дозволяє їм ефективно здійснювати внутрішній контроль на рівні організацій.

Загалом, нормативно-правова система регулювання аудиторської діяльності, її суб'єктів та механізмів контролю в Україні має комплексний характер, який дозволяє забезпечити належний рівень фінансової прозорості, захисту інтересів держави та суспільства від фінансових ризиків і зловживань. Водночас, для подальшого розвитку та вдосконалення цієї системи необхідним є регулярний перегляд чинного законодавства відповідно до змін економічних умов та міжнародних стандартів, посилення взаємодії між державними органами та професійними аудиторськими об'єднаннями, а також активізація міжнародного співробітництва у сфері аудиту.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

3.1. Основні проблеми правового регулювання аудиторської діяльності

Незважаючи на значні позитивні зміни в правовому регулюванні аудиторської діяльності, в Україні досі зберігається низка системних проблем, які стримують ефективне функціонування цієї галузі. Серед головних викликів – нестабільність нормативно-правової бази, недостатня конкретизація окремих положень законодавства, а також проблеми з контролем якості аудиторських послуг. Часті зміни у профільному законодавстві та підзаконних актах ускладнюють адаптацію аудиторських фірм до нових вимог і створюють правову невизначеність. Як зазначає Н.О. Литвиненко, «наявність численних розбіжностей між законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами зумовлює неузгодженість термінології, неоднозначне тлумачення понять та ускладнює практичне застосування правових норм» [13, с. 167].

Однією з серйозних проблем є формальний підхід до перевірок якості аудиторських послуг. Нерідко процес контролю зводиться до перевірки формальних критеріїв, не враховуючи змістовні аспекти роботи аудитора. На це звертає увагу також О.П. Мельник, підкреслюючи, що «у практиці зустрічаються випадки, коли механізми нагляду за якістю фактично не спрацьовують або мають суто декларативний характер» [14, с. 117]. Такий стан справ створює ризик зниження довіри до аудиторських висновків, особливо у випадках обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що мають суспільне значення.

Проблемною залишається й діяльність Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Хоча відповідно до законодавства він має виконувати ключову функцію у системі зовнішнього контролю, фактично його спроможність здійснювати незалежний і ефективний нагляд часто піддається сумніву. Як зазначається у Постанові Кабінету Міністрів України №464, цей орган «забезпечує

здійснення суспільного нагляду за аудиторською діяльністю суб'єктів аудиторської діяльності», однак реальні механізми впливу на діяльність аудиторів залишаються обмеженими [7].

Ще одним суттєвим викликом є питання незалежності аудиторів. Попри існування чітких норм закону щодо недопущення конфлікту інтересів, на практиці аудитори нерідко перебувають у залежності від замовника послуг. Така ситуація створює загрозу об'єктивності та неупередженості аудиторського висновку. Дослідники звертають увагу на те, що «система контролю за дотриманням принципів незалежності в Україні залишається недостатньо ефективною» [2].

Окремою проблемою є низький рівень впровадження міжнародних стандартів аудиту. Н. Савченко наголошує, що «хоча на законодавчому рівні задекларовано обов'язковість їх дотримання, фактично багато аудиторських фірм або не мають належного доступу до актуальних версій стандартів, або не володіють достатньою підготовкою для їх повноцінного застосування. У звітах галузевих досліджень підкреслюється, що однією з причин зниження довіри до аудиту є низький рівень уніфікації процедур з міжнародною практикою» [25].

Таким чином, на сьогодні правове регулювання аудиторської діяльності в Україні потребує вдосконалення як у змістовному, так і в інституційному вимірах. Серед пріоритетних напрямів – гармонізація термінології, посилення інституційної спроможності органів нагляду, підвищення ефективності контролю якості аудиторських послуг, забезпечення реальної незалежності аудиторів та повноцінне впровадження міжнародних стандартів.

3.2. Вплив міжнародних стандартів аудиту на регулювання аудиторської діяльності в Україні

Процес інтеграції міжнародних стандартів аудиту (МСА) в національну правову систему України є ключовим чинником вдосконалення аудиторської діяльності, що спрямований на її прозорість, ефективність та відповідність світовим

підходам. У чинному законодавстві, в тому числі у ЗУ «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» передбачено, що «аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності повинні керуватися вимогами міжнародних стандартів аудиту, що надає українській аудиторській системі уніфікованих механізмів для формування достовірних та об'єктивних аудиторських висновків» [18].

Як зазначає О.М. Роїна, «національні положення (стандарти) з аудиту лише частково адаптовані до міжнародних стандартів, що потребує постійного перегляду й оновлення правової та методологічної бази» [24, с. 172]. Це свідчить про те, що інтеграція міжнародних стандартів відбувається не автоматично, а вимагає не лише правового оновлення, а й професійної трансформації всієї аудиторської спільноти, включаючи зміну підходів до планування перевірок, оцінки ризиків, ведення документації та складання звітності.

Водночас у дослідженні Г.І. Кизилова та Н.В. Спіциної наголошується, що «міжнародні стандарти аудиту є інструментом забезпечення прозорості, об'єктивності та повноти перевірки фінансової звітності, що дозволяє зменшити ризик викривлення фінансової інформації» [10, с. 112]. Це твердження підкреслює вагу МСА не лише як нормативного орієнтира, а й як гаранта надійності аудиторських висновків, що набуває особливого значення в умовах інтеграції України до міжнародного економічного середовища.

Застосування МСА також відіграє важливу роль у зміцненні довіри до українського фінансового ринку з боку іноземних інвесторів. Як справедливо зазначає П.Д. Гуйван, «міжнародні стандарти аудиту сприяють підвищенню довіри до ринків капіталу через забезпечення єдиного підходу до розкриття фінансової інформації та її незалежного підтвердження» [5, с. 31]. Таким чином, МСА слугують не лише внутрішнім орієнтиром для аудиторської діяльності, а й чинником зовнішньоекономічної стабільності країни.

Проте важливим залишається питання адаптації професійної спільноти до вимог МСА. Як зауважують Гуменюк Д.О. та Яценко Н.М., «більшість вітчизняних

аудиторів ще не опанували у повному обсязі методологічні аспекти МСА, зокрема через нестачу якісних навчальних програм і технічної підтримки» [6]. Це вказує на необхідність посилення інституційної підтримки процесу імплементації міжнародних стандартів, включаючи підготовку кадрів, переклад актуальних редакцій стандартів, а також забезпечення методичного супроводу їх практичного застосування.

У підсумку, вплив міжнародних стандартів аудиту на українську систему аудиторського регулювання є глибоким і позитивним, проте вимагає системного підходу до їх імплементації, розробки професійної стратегії адаптації, а також постійного оновлення законодавства і практик відповідно до змін глобального фінансового середовища.

3.3. Шляхи вдосконалення законодавства у сфері аудиту в Україні

Удосконалення законодавства у сфері аудиту є одним із ключових напрямів забезпечення фінансової стабільності, прозорості економічної діяльності та інтеграції України до глобального фінансового простору. Чинна нормативно-правова база створила важливі передумови для розвитку якісного аудиту, однак її ефективність усе ще стримується низкою недопрацювань. Зокрема, йдеться про неузгодженість деяких положень законодавчих актів, слабку деталізацію процедур контролю якості, недостатню адаптацію до міжнародних стандартів та нерозвинуті інституційні механізми нагляду.

Одним із першочергових напрямів удосконалення є чітке нормативне визначення всіх ключових термінів, які стосуються аудиторської діяльності. За словами автора Н. Литвиненко, «неоднозначне тлумачення понять, таких як «аудит», «аудиторські послуги», «аудиторський висновок» або «суб'єкт аудиторської діяльності», досі спричиняє юридичні колізії та ускладнює практичне застосування норм. Це підтверджується і в науковій літературі, де акцентується на потребі в узгодженості змісту базових термінів та понять» [13].

Другим важливим напрямом є вдосконалення системи нагляду та контролю за якістю аудиторських послуг. І хоча формально такий контроль здійснює Орган суспільного нагляду, вчені зазначають, що він досі «не володіє достатніми повноваженнями для ефективного впливу на діяльність аудиторських компаній, особливо щодо дотримання стандартів етики, незалежності та прозорості» [7; 21]. Доцільно було б передбачити в законодавстві детальні механізми перевірки дій аудиторів, у тому числі з боку громадськості або незалежних міжнародних експертів.

Окрему увагу слід приділити питанням незалежності аудиторів. Незважаючи на декларативну заборону конфлікту інтересів, чинна модель оплати послуг аудиторів безпосередньо замовником аудиту створює реальний ризик упередженості. Один із можливих варіантів вдосконалення — «запровадження спеціального фонду компенсації, через який здійснюватиметься фінансування обов'язкових аудиторських перевірок підприємств суспільного інтересу, що дозволить зменшити вплив замовника на зміст аудиторського висновку» [2; 10].

Не менш важливою є проблема професійного розвитку аудиторів, яка напряду впливає на якість, достовірність і незалежність аудиторських висновків. На сучасному етапі в Україні відсутня єдина, системно впроваджена модель післядипломної освіти та обов'язкового безперервного професійного навчання аудиторів, що відповідає міжнародним стандартам. Більшість чинних механізмів підвищення кваліфікації носить формальний або фрагментарний характер, не забезпечуючи реального оновлення знань і навичок у відповідності до змін у законодавстві, облікових стандартах і технологічних умовах. Д. Гуменюк затверджує, що «законодавство повинно забезпечити обов'язковість систематичного підвищення кваліфікації, впровадження єдиної системи сертифікації та допуску до професії, яка базувалася б на міжнародних підходах і водночас враховувала специфіку українського ринку» [6].

Окремим напрямом має стати уніфікація системи допуску до аудиторської професії. Наразі існує фрагментація механізмів підтвердження кваліфікації: різні органи, відмінні критерії та стандарти. Це створює нерівні умови та не сприяє формуванню єдиної професійної культури. Реформа у цьому напрямі повинна передбачати створення незалежного національного органу сертифікації, який діятиме за єдиною процедурою з обов'язковим складанням стандартизованих екзаменів, оцінкою етики, знань та практичних навичок. Такий підхід відповідав би моделі Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC) і значно підвищив би якість кадрів у сфері аудиту.

Наостанок, важливим напрямом реформування є цифровізація аудиторської діяльності. «В умовах цифрової трансформації економіки аудит повинен адаптуватися до нових форм обліку, звітності й документування, що потребує оновлення нормативних актів та запровадження спеціальних регламентів для електронного аудиту й автоматизованих процедур перевірки» [28]. Використання цифрових технологій дозволяє аудиторам отримувати доступ до великих масивів даних у режимі реального часу, здійснювати аналітичну обробку ризиків, скорочувати час перевірки та підвищувати її точність. Проте, для цього необхідно законодавчо врегулювати технічні вимоги до електронних аудиторських інструментів, встановити правила зберігання цифрових робочих документів, а також передбачити відповідальність за порушення кібербезпеки у процесі аудиту.

Висновки до розділу 3

Сфера аудиторської діяльності в Україні перебуває у процесі активного розвитку та адаптації до нових економічних і правових умов, що, своєю чергою, виявляє низку серйозних проблем правового, організаційного та професійного характеру. Аналіз існуючих викликів свідчить про наявність системних труднощів у нормативному забезпеченні аудиту: це і фрагментарність термінології, і недостатня деталізація процедур контролю якості, і нерівномірність імплементації

міжнародних стандартів. Суттєвим залишається ризик формального або упередженого підходу до аудиторських перевірок, що прямо впливає на зниження довіри до професії аудитора, особливо в контексті обов'язкових перевірок підприємств суспільного інтересу.

Водночас особливу увагу слід приділяти впливу міжнародних стандартів аудиту, які відіграють визначальну роль у наближенні української системи аудиту до глобального професійного рівня. Ці стандарти забезпечують уніфіковані підходи до оцінки фінансової звітності, об'єктивність аудиторських висновків та вищий ступінь довіри до наданих послуг як з боку внутрішніх користувачів, так і міжнародної спільноти. Проте їх повна інтеграція гальмується через відсутність чітких механізмів імплементації, низький рівень підготовки фахівців та слабку підтримку з боку держави й професійних об'єднань.

Окрему загрозу становить брак системного підходу до професійного розвитку аудиторів. Потреба в уніфікованій системі підвищення кваліфікації, сертифікації та атестації кадрів у галузі аудиту є нагальною, адже лише наявність висококваліфікованих фахівців може гарантувати якість і об'єктивність проведення перевірок. Недостатній рівень професійної культури та знань у сфері міжнародного права, фінансів і етики значно звужує можливості українських аудиторів бути конкурентоспроможними на міжнародному ринку.

Ключовим вектором удосконалення також виступає цифровізація аудиторських процесів, яка потребує законодавчого регулювання та технічної інфраструктури. Адаптація аудиторської діяльності до цифрових інструментів, автоматизації процедур перевірок, обміну інформацією через електронні платформи дозволить суттєво зменшити витрати часу, підвищити точність висновків та зменшити людський фактор у процесі перевірки.

ВИСНОВКИ

1. Аудиторська діяльність в Україні є складним міждисциплінарним явищем, що поєднує правові, економічні та управлінські аспекти, а її ефективне функціонування відіграє критично важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності держави, прозорості ринку та зміцненні довіри до економічних процесів. Аудит забезпечує не лише об'єктивну оцінку фінансової звітності підприємств і установ, але й виконує профілактичну функцію, сприяючи виявленню ризиків, порушень та запобіганню економічним злочинам. У контексті глобалізації та євроінтеграційних процесів роль аудиту значно зростає: він стає не просто фінансовою перевіркою, а інструментом забезпечення публічної підзвітності, корпоративної відповідальності та економічної безпеки держави. Аудиторський висновок набуває значення юридично і економічно вагомого документа, на підставі якого приймаються управлінські, судові, банківські та інвестиційні рішення, що ще раз підкреслює суспільну значущість цієї діяльності.

2. Нормативно-правова база аудиторської діяльності в Україні загалом відповідає базовим вимогам функціонування професійного аудиту, однак залишається незбалансованою і потребує суттєвого вдосконалення. Центральне місце у регулюванні посідає Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який встановлює основи правового статусу суб'єктів аудиту, критерії незалежності, порядок сертифікації та контролю за якістю. Разом з тим, існуюча система законодавства має певну фрагментарність і брак узгодженості — окремі положення дублюються, інші суперечать одне одному або не містять механізмів реалізації. Значна частина нормативних документів досі не синхронізована з міжнародними стандартами. Недостатньо врегульованими залишаються й процедури організації аудиторських перевірок у цифровому середовищі, ведення електронної документації та електронного підпису в аудиті. Це обумовлює потребу в системному перегляді чинного законодавства, з

урахуванням динаміки економіки, цифровізації та світових тенденцій розвитку аудиторської професії.

3. Суб'єкти аудиторської діяльності в Україні — аудитори, аудиторські фірми, внутрішні аудитори та державні органи контролю — виконують ключові функції в системі фінансового нагляду. Незалежні аудитори надають послуги, орієнтовані на зовнішніх користувачів фінансової звітності — інвесторів, кредиторів, контролюючі органи. Внутрішній аудит забезпечує дієвий контроль усередині організацій та підвищує якість управлінських рішень. Державна аудиторська служба України та Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю покликані гарантувати дотримання законодавства, стандартів якості та незалежності аудиторських перевірок. Однак практична реалізація повноважень цих інституцій часто є формальною або обмеженою. Контроль за дотриманням стандартів нерідко здійснюється вибірково, а механізми притягнення до відповідальності не завжди є ефективними. У результаті знижується довіра до аудиторського висновку як до інструменту забезпечення публічного контролю.

4. Серед ключових проблем у сфері правового регулювання аудиторської діяльності слід виокремити: нестабільність законодавчої бази, низький рівень інституційної взаємодії, недостатню практичну реалізацію принципу незалежності, неузгодженість нормативних термінів та фрагментарність державної політики щодо професійного розвитку аудиторів. Актуальною залишається проблема впровадження міжнародних стандартів — формально вони визнані в Україні, однак їх практичне застосування часто ускладнене через відсутність адаптованих методичних матеріалів, недоступність актуальних перекладів, нестачу професійної підготовки фахівців. Особливо гостро стоїть питання незалежності аудиторів: в умовах фінансової залежності від замовника послуг принцип неупередженості стає вразливим. Усі ці проблеми вказують на необхідність глибокого реформування не лише нормативної бази, а й організаційної структури нагляду за аудитом в Україні.

5. Інтеграція міжнародних стандартів аудиту (МСА) у вітчизняну систему є одним із найперспективніших напрямів модернізації аудиторської галузі. МСА забезпечують єдині вимоги до якості аудиторських перевірок, структури звіту, етики поведінки аудитора та об'єктивності його висновків. Їх імплементація дозволяє не лише підвищити довіру до українського бізнесу з боку міжнародної спільноти, а й забезпечити рівність умов для українських аудиторів на світовому ринку. Проте інтеграція МСА потребує не лише формального впровадження, а й підтримки на рівні професійної освіти, сертифікації, методичного супроводу, а також державної політики, що сприяє розвитку інституційної спроможності у сфері аудиту. Без цього стандарти залишаються лише задекларованими, а практичний аудит — вразливим до суб'єктивізму та формалізму.

6. Майбутнє української аудиторської діяльності залежить від глибокої законодавчої та інституційної реформи. Законодавство має бути спрямоване на створення незалежної, професійної, відповідальної аудиторської спільноти, спроможної діяти відповідно до найвищих стандартів доброчесності, компетентності й прозорості. Серед пріоритетних кроків: запровадження єдиної системи допуску до професії, обов'язкової системи підвищення кваліфікації, створення незалежного органу професійної сертифікації, посилення реального — а не лише формального — контролю за якістю аудиторських послуг.

Таким чином, аудит в Україні має усі потенційні передумови стати повноцінним гарантом фінансової прозорості, довіри до бізнесу та ефективного державного управління. Проте досягнення цього рівня вимагає не точкових змін, а цілісної, стратегічної трансформації законодавства, інституцій та професійного середовища. Лише за таких умов аудиторська діяльність зможе відповідати сучасним викликам і відігравати роль не просто інструменту контролю, а повноцінного елементу правової та економічної системи демократичної правової держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аудиторська політика суб'єктів аудиторської діяльності в умовах сталого розвитку / Л. Г. Ліпич та ін. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. Т. 2, № 43. С. 39–45.
2. Брайко В. С. Аудиторська діяльність в контексті виявлення фінансових ризиків у корпоративному управлінні. *Сучасні наукові погляди на механізми розвитку міжнародних відносин та ринкової економіки*. 2023. С. 83-85.
3. Городянська Л. Державний фінансовий аудит та аудит ефективності в системі державного фінансового контролю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2010. № 10. С. 35–44.
4. Граніт О. Аудит держслужби. *Юридичний вісник України*. 2019. 24–30 трав. С. 5.
5. Гуйван П. Д. Часова характеристика відносин із забезпечення виконання зобов'язань. *New Ukrainian Law*. 2022. № 2. С. 29–35.
6. Гуменюк Д. О., Яценко Н. М. Аудит облікової політики підприємства. *XXXI Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених «Актуальні проблеми життєдіяльності суспільства»*. 2024. URL: <https://doi.org/10.32782/2222-5099.2024.10.3>(дата звернення: 10.03.2025).
7. Деякі питання забезпечення діяльності державної установи “Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю” у 2022 році : Постанова Каб. Міністрів України від 19.04.2022 № 464 : станом на 7 черв. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/464-2022-п#Text>(дата звернення: 10.03.2025).
8. Дорошенко О. О., Циб А. С. Теоретико-прикладні аспекти проведення державного фінансового аудиту виконання бюджетних програм державною аудиторською службою України. *Efektivna ekonomika*. 2023. № 10. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.10.45>(дата звернення: 10.03.2025).

9. Зубаха М. В. Аудиторська оцінка управління ризиками на підприємствах суспільного інтересу. *Efektivna ekonomika*. 2023. № 5. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.70>(дата звернення: 10.03.2025).
10. Кизилов Г. І., Спіцина Н. В. Аудит виробничої діяльності підприємств. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 13. С. 111–114.
11. Кінашук Л. Л. Аудиторська діяльність в системі фінансового контролю: організаційно-правові засади. Київ : Акад. муніцип. упр., 2015. 388 с.
12. Костирко Р. О. Аудит безперервності діяльності підприємств. *Time description of economic reforms*. 2023. № 2. С. 32–41.
13. Литвиненко Н. О. Аудиторська діяльність в Україні: узгодженість змісту базових термінів та понять. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2017. № 862. С. 162–169.
14. Мельник О. П., Маричева О. О. Аудиторська діяльність та аудит за новим законодавством і напрями їхнього вдосконалення. *Ірпінський юридичний часопис*. 2019. № 1. С. 115–122.
15. Модельний закон про аудит : Закон України від 08.06.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_732#Text(дата звернення: 10.03.2025).
16. Пазевич Т. Р., Петренко Г. О. Правові аспекти здійснення державного фінансового аудиту Державною аудиторською службою України. *Актуальні питання розвитку правової системи в сучасній Україні*. 2025. С. 173–176.
17. Питання проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту : Постанова Каб. Міністрів України від 25.03.2006 № 361 : станом на 3 квіт. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-2006-п#Text>(дата звернення: 10.03.2025).

18. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII : станом на 20 черв. 2024 р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>(дата звернення: 10.03.2025).
19. Про екологічний аудит : Закон України від 24.06.2004 № 1862-IV : станом на 16 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15#Text>(дата звернення: 10.03.2025).
20. Про затвердження вимог до незалежного суб'єкта аудиторської діяльності для проведення перевірки річної фінансової звітності Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю : Постанова Каб. Міністрів України від 17.03.2023 № 238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/238-2023-п#Text>(дата звернення: 10.03.2025).
21. Про затвердження кошторису державної установи “Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю” на 2021 рік : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 24.03.2021 № 236-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2021-р#Text>(дата звернення: 10.03.2025).
22. Про затвердження Порядку взаємодії між Державною аудиторською службою України та Національним антикорупційним бюро України з питань проведення, реалізації результатів деяких заходів державного фінансового контролю та залучення спеціаліста : Наказ М-ва фінансів України від 07.10.2021 № 545/145. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1536-21#Text>(дата звернення: 10.03.2025).
23. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами : Постанова Каб. Міністрів України від 20.04.2006 № 550 : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/550-2006-п#Text>(дата звернення: 10.03.2025).

- 24.Роїна О. М. Аудиторська діяльність в Україні : норм. база. Київ : КНТ, 2006. 248 с.
- 25.Савченко Н. М., Савченко Р. О. Аудиторська діяльність: тенденції розвитку. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*. 2024. № 19. С. 109–113.
- 26.Сисоєва і., нагайчук в., сисоєва в. Фінансовий аудит та аудит ефективності як основні складові державного аудиту. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 3. С. 69–74.
- 27.Соботник Р. В. Інститут страхування в системі способів забезпечення виконання договірних зобов'язань. *New Ukrainian Law*. 2024. № 1. С. 31–38.
- 28.Удосконалення обліку та аудиту надходження основних засобів для запобігання виявлення порушень державною аудиторською та податковою службами / г. С. Курило та ін. *Scientific papers of dmytro motornyi tavra state agrotechnological university (economic sciences)*. 2024. № 4 (53). С. 83–90.